

Samenwerking in de waterketen

Aanleiding

In 2023 bestond het NAD 10 jaar. Zowel bij de NAD-contactpersonenbijeenkomst als bij de NAD-managersbijeenkomst van dat najaar kwam de wens naar voren om de meerwaarde van het NAD helder op een rij te hebben. Wat levert de samenwerking op?

Om te gebruiken in de beleids- en beheersplannen (Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP's) of vergelijkbare planvormen) en om het uit te leggen en te kunnen verantwoorden aan anderen.

Een heel begrijpelijke vraag die we hier graag toelichten.

Meerwaarde NAD Samengevat

De meerwaarde van het NAD bewijst zich op een viertal facetten:

1. Bestuurlijke en strategische meerwaarde: bij het NAD komen kennis, uitdagingen, oplossingsrichtingen en inzichten van de verschillende NAD-partners samen. Vervolgens kan dit signalerend, informerend en besluitvormend worden voorgelegd aan de verschillende bestuurders van de Bestuurlijke watertafel. Zodoende kan er tijdig strategische afstemming, samenwerking of besluitvorming plaatsvinden.
2. Inhoudelijke overall meerwaarde: Het sluiten van de waterketen kringloop kan je alleen maar samen.
3. Meerwaarde op gebied tijd en geld: Efficiënt en kosteneffectief werken met focus op kostenbesparing (zie bijlage 1).
4. Meerwaarde op het gebied van de kwaliteit van het waterketenbeleid en -beheer: die verhogen we door kennis uit te wisselen en samen te werken.

Samengevat komt de meerwaarde van het NAD naar voren in het efficiënter, professioneler en op strategisch waterketenniveau werken. Met oog voor de ontwikkelingen op het gebied van klimaatverandering, energietransitie, en oppervlaktewaterkwaliteit.

Dit is een maatschappelijke meerwaarde (strategisch, inhoudelijk en financieel) die je in de ogen van de NAD-partners als waterketenpartners hebt te bieden.

Resultaten samenwerking

De meerwaarde van de samenwerking bewijst zich het best in de praktijk met de resultaten van de projecten die we uitvoeren. De samenwerking heeft sinds 2013 veel opgeleverd. Een greep uit de bereikte resultaten:

1. Het sluiten van de waterketen kringloop:

- Gezamenlijke lange termijnvisie en strategisch ketenplan
- Het project S.C.H.O.O.N. waarbinnen water uit de zuivering hergebruikt wordt voor sloten en vaarten
- De collectieve zuivering van het water van tuinders bij de zuivering De Nieuwe Waterweg
- Samen meten en monitoren, samen stresstesten uitvoeren (modelberekeningen) voor De Grootte Lucht en Harnaschpolder

2. Efficiënt en kosteneffectief werken en met een kwaliteitsverbetering

- Gezamenlijke blauwdruk voor GRP
- Gezamenlijk opstellen van leidende principes bij de Wijk van de Toekomst door de drie waternetwerken in de regio
- Gezamenlijk uitbesteden onderhoud en beheer (reinigen en inspecteren, relinen, gemalenbeheer) van een aantal NAD-partners
- Gezamenlijk gegevensbeheer: riooldata uniform en toegankelijk
- Gezamenlijk gemalenbeheer van een aantal NAD-partners
- Gezamenlijke communicatie: website, organisatie van de week van ons water, communicatie naar burgers (waarvoor we een gezamenlijke communicatie toolkit via de website beschikbaar stellen voor alle NAD-partners)
- Kwetsbaarheid/Menskracht: Het NAD faciliteert de HR adviseurs, recruiters en managers van de NAD-partners bij het aanpakken van de personele kwetsbaarheid in de waterketen. Gezamenlijk optrekken om kennis en capaciteit te delen en waar mogelijk elkaar te helpen.
- Kennisuitwisseling: Gezamenlijke en zeer gewaardeerde netwerkdagen, nieuwsbrief, webinars en lunchlezingen. Gemiddeld vijf keer per jaar houden we in het NAD-netwerkbijeenkomsten. Recent over klimaatadaptatie, personeelsbeleid, en indirecte lozingen. Daarbij nodigen we experts en ervaringsdeskundigen uit. Naast informatie-uitwisseling zijn dit soort bijeenkomsten ook van belang om gezamenlijk op te trekken bij complexere en grensoverschrijdende vraagstukken.

Bewezen meerwaarde

Als we deze projecten beschouwen zien we een aantal concrete ervaringen die de meerwaarde van de samenwerking nadrukkelijk onderbouwen.

- Bij het NAD komen kennis, uitdagingen, oplossingsrichtingen en inzichten van de verschillende NAD-partners samen. Zodoende kan er tijdig strategische afstemming, samenwerking en/of besluitvorming plaatsvinden.
- Je hoeft als partner niet alle kennis zelf in huis te hebben. De mensen in het NAD kennen elkaar en weten wie welke ervaring en kennis heeft. We weten elkaar te vinden en we helpen elkaar.
- Het kennisniveau van medewerkers wordt verhoogd.
- Voor communicatie over onderwerpen die de waterketen raken maken we vanuit het NAD gezamenlijke boodschappen en stellen die met beeldmateriaal beschikbaar. Ook wisselen de partners hun content uit en is er een [Toolkit communicatie](#). Daardoor hoeven de communicatiemedewerkers minder tijd of geld te besteden aan het zelf creëren van content.
- De uitwisseling met collega's binnen hetzelfde werkveld die binnen het NAD plaatsvindt, werkt inspirerend en bindt mensen, waardoor vacatures makkelijker ingevuld worden en mensen langer blijven. Het trekken of samenwerken binnen een NAD-project geeft persoonlijke groei, kan weer een nieuwe uitdaging/groeimogelijkheid zijn.

- Door het gezamenlijk ontwikkelen van beleid besparen de partners kosten (bv bij de blauwdruk van het GRP, de ontwikkeling van de leidende principes bij de Wijk van de Toekomst).
- Door gezamenlijk uitbesteden besparen we tijd en kosten. Er hoeft minder uitbesteed te worden aan adviesbureaus omdat het al op NAD-niveau uitgewerkt wordt.
- Het NAD-Dataplatform ontlast de partners in het op orde krijgen en houden van gegevensbeheer. Partners hoeven minder of zelfs niet meer zelf extern in te huren. Daarbij zijn de riooldata uniform en toegankelijk, is er inzicht op zuiveringskringniveau en ontstaan kansen op betere sturing met effectiever en efficiënter rioolbeheer.
- De gevolgen van de woningbouwopgave voor de waterketen bekijken we nu samen.
- Het inzicht hebben in de waterketen en de kwaliteit van het water in de waterketen op regioniveau is ook voor Delfland en de waterbedrijven een must voor een gedegen waterketenbeheer.

Maatschappelijke uitdagingen

Naast deze successen liggen nog voldoende maatschappelijke uitdagingen. Kwaliteit van onze dienstverlening, de vernieuwingen in het waterketenbeheer en zeker ook de (personele) kwetsbaarheid blijven aandacht vragen. We onderzoeken hoe we de krachten kunnen bundelen in werving en selectie en vooral in het zijn van een uitdagend regionaal netwerk van werkgevers. Daarnaast moeten we inspelen op en bijdragen aan belangrijke ontwikkelingen als de klimaatveranderingen, de energietransitie en het bijdragen aan schoon en gezond water.

Deze uitdagingen vragen om voortzetting en zelfs intensivering van de samenwerking. Alleen zo kunnen we de langetermijnvisie realiseren.

Besteding jaarlijkse bijdrage

Alle NAD-partners betalen jaarlijks een bijdrage aan de samenwerking. Wat krijgen we voor die jaarlijkse bijdrage?

NAD-Dataplatform

Met een deel van de jaarlijkse bijdrage financieren we het verzamelen, analyseren, benchmarken en adviseren over de waterketen via het NAD-Dataplatform.

Hierdoor krijgen we meer inzicht in

- het aanbod vuilwater,
- de benodigde capaciteit in de waterketen voor onderhoud en (middel)lange termijnplanning,
- de investeringen in het verduurzamen en
- de ontwikkelingen die met klimaatadaptatie te maken hebben.

Door de analyse en de benchmark is het voor de deelnemers beter mogelijk om efficiënt te plannen en na te gaan welke projecten ze in afstemming met anderen uitvoeren.

Ook is er bijvoorbeeld ook bij inhuur van externe bureaus voor doorberekeningen door individuele NAD-partners minder tijd (en geld) nodig om de data te verzamelen voordat ze aan de slag kunnen. . Het is zeer lastig om het beperkte aantal fte aan data-capaciteit voor je eigen organisatie in te

kunnen vullen.

Het Dataplatform vult dit in voor alle NAD-partners. Overall hoeft er minder personeel op data-capaciteit in huis te zijn

Proceskosten, netwerkbijeenkomsten en NAD-projecten.

Deze maken de hierboven beschreven meerwaarde mogelijk. Het betreft de inhuur van de procesmanager, de communicatiestrategen en de ondersteuner van het netwerk. Daarnaast wordt het budget besteed aan het inhuren van projectleiders of procesbegeleiding bij projecten, voor de doelmonitor of de innovatieve denktank van het netwerk (het transitieteam).

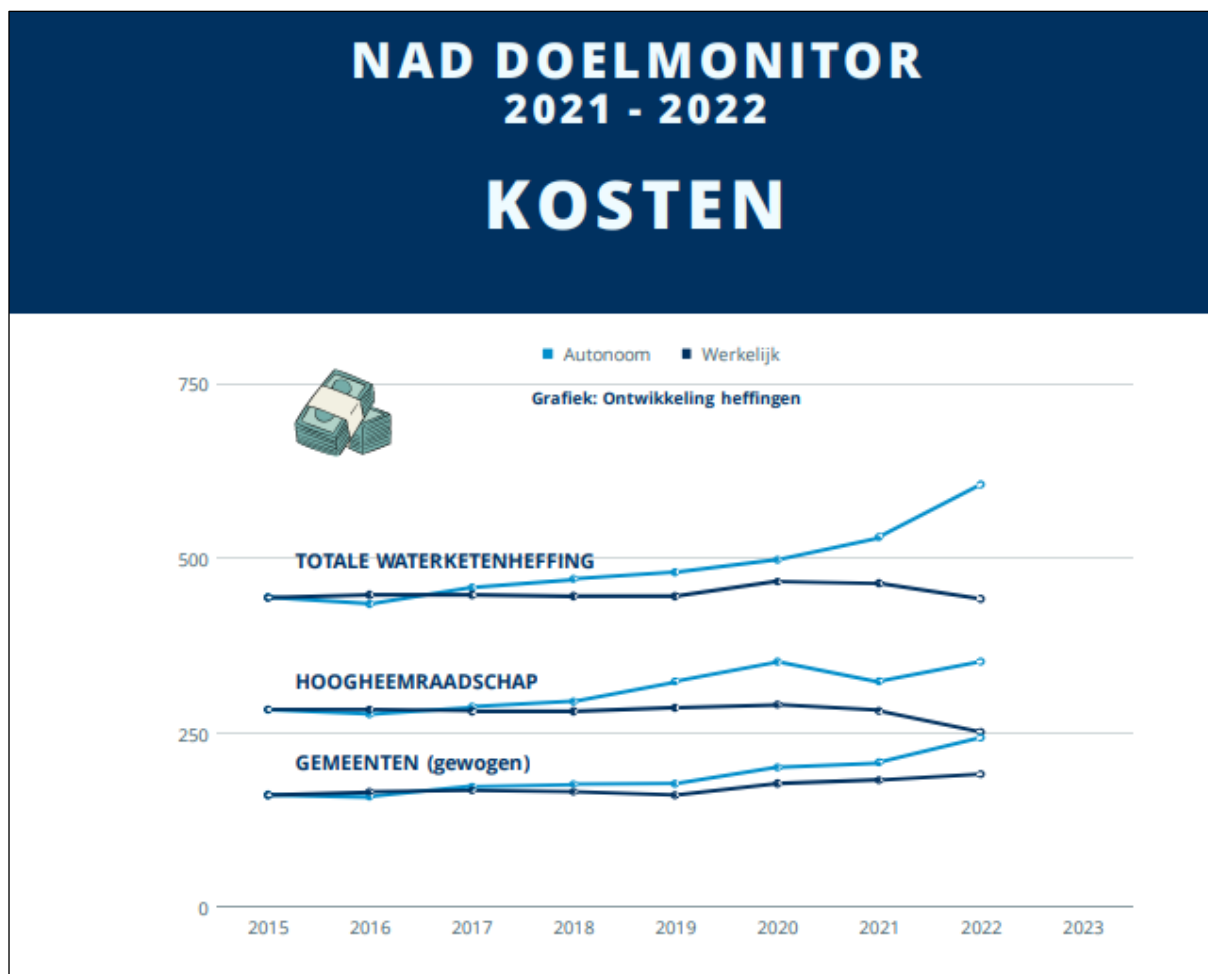
Naast deze inhuur wordt de jaarlijkse bijdrage ook gebruikt voor de financiering van de website en de (netwerk)bijeenkomsten.

Hiermee houden we de ontwikkelingen bij en passen de samenwerking in het NAD aan op de wensen van de deelnemende NAD-partners. En niet onbelangrijk: we **realiseren** we onze langetermijnvisie 2050 (zie bijlage 2).

Bijlage 1

Heffing per huishouden voor de waterketen

Wat betreft de meerwaarde van het NAD in geld, geeft het verschil tussen de grafieklijnen een indicatie. In totaal wordt er mede door de samenwerking in het NAD ongeveer een half miljoen per jaar bespaard. En dat resulteert in minder sterk stijgende heffingen van gemeenten en Hoogheemraadschap.

Bron: doelmonitoring 2021-2022

BIJLAGE 2

BESTUURLIJKE BASIS, VISIE 2050, MISSIE EN AFSPRAKEN 2021-2027

Bestuurlijke basis van de samenwerking

In het voorjaar van 2011 sloten Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven het Bestuursakkoord Water (BAW). De afspraken over de afvalwaterketen hadden als doel de doelmatigheid te verhogen, de kwaliteit van het beheer te verbeteren en de kwetsbaarheid te verminderen. De zogenoemde 3K's: kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid. Om dit te bereiken bundelden gemeenten onderling en samen met de waterschappen kennis en capaciteit.

Het samenwerkingsverband Netwerk Waterketen Delfland (NAD) bestaat uit de gemeenten Delft, Den Haag, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Schiedam, Vlaardingen, Westland, Zoetermeer, het Hoogheemraadschap van Delfland en sinds 2017 ook uit de waterbedrijven Dunea en Evides.

In de Bestuurlijke Overeenkomst Afvalwaterketen Delfland (22 november 2013) maakten deelnemers aan het NAD, afspraken over de invulling van het BAW. De uitvoering van deze samenwerkingsovereenkomst vindt plaats via een netwerkorganisatie (het NAD). Elke deelnemende partij is en blijft zelf verantwoordelijk voor financiering en besluitvorming over vervoltrajecten ten aanzien van de samenwerking. De gezamenlijke bestuurlijke besluitvorming vindt plaats via de bestaande bestuurlijke watertafel. De Bestuurlijke overeenkomst is in 2021 geactualiseerd en verlengd tot 2027.

NAD Visie 2050

Met alle partners gezamenlijk is een lange termijnvisie 2050 opgesteld. De afvalwaterketen ontwikkelt richting een watercyclus waarbij alle partijen het fysieke systeem centraal stellen. Dat vraagt om samenwerking met verschillende partijen zoals waterbedrijven, energiebedrijven, onderzoeksinstituten en particuliere initiatieven. De samenwerkende partners laten zich inspireren door verdienmodellen en gaan flexibel en transparant om met investeringen. Gemeenten en Hoogheemraadschap zullen vanuit het NAD steeds nauwer met elkaar gaan samenwerken richting één kader stellende en faciliterende maatschappelijke onderneming die regie houdt op de kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid van de watercyclus, maar ruimte laat voor initiatief en innovatie.

Missie samenwerking

We werken samen om te komen tot een maatschappelijk optimaal resultaat gericht op een gezonde en prettige leefomgeving voor onze inwoners, nu en in de toekomst. De zorg voor de best mogelijke volksgezondheid is de basis waaruit we zijn ontstaan en dat blijft een belangrijk uitgangspunt voor ons werk in de waterketen. Waar mogelijk dragen we vanuit onze rol als assetbeheerders bij aan klimaatadaptatie en aan een duurzame inrichting van de waterketen.

- Het principe waar we mee werken is "Lokaal wat kan, regionaal wat meerwaarde heeft en efficiëntie voordeel oplevert".
- We blijven de kracht van onze samenwerking benutten: van en met elkaar leren, experimenteren, ontwikkelen en uitvoeren. We zetten actief in op het delen van kennis met en

tussen de medewerkers van de partners. En leren van de lessen uit andere samenwerkingsregio's in Nederland. c) We stellen gezamenlijk een samenwerkingsagenda voor de regio Delfland op. We benoemen tussendoelen, monitoren voortgang en passen 2-jaarlijks de agenda aan.

- We willen ruimte geven aan innovaties. Het transitieteam neemt hierin het voortouw en nodigt andere partijen uit om hun inbreng te leveren. In de samenwerkingsagenda wordt hier invulling aan gegeven.
- Om een bijdrage te kunnen leveren aan klimaat- en ruimtelijke adaptatie, circulaire economie en verbeteren waterkwaliteit is bewustwording bij burgers en bedrijven van groot belang. Zij spelen een belangrijke rol in het realiseren van verbeteringen. We zoeken hierbij samenwerking met andere netwerken zoals bijvoorbeeld Klimaatkrachtig Delfland, CoP Klimaatadaptatie en het Convenant Klimaat adaptief Bouwen. We staan een aanpak voor die de partners ondersteunt om de bewustwording te versterken en burgers en bedrijven handelingsperspectief te bieden.

MGA-filosofie

Met het netwerk werken we duurzaam samen op basis van de Mutual Gains Approach, ook wel verbindend onderhandelen genoemd. Dit wil zeggen dat we:

- met elkaar onderhandelen uitgaand van wederzijdse winst,
- denken en werken vanuit belangen in plaats van uit standpunten of aannames,
- uitgaan van consensus in plaats van compromis,
- en daarmee de taart vergroten in plaats van te zoeken naar de gemeenschappelijke deler en
- zelf eigenaar zijn van het proces.

Het MGA is een duurzame manier van onderhandelen en samenwerken. Het gaat verder dan een onderhandeling over één project. Elke partij wordt er beter van. En door het groeiende vertrouwen ontwikkelt de samenwerking zich verder, ook bij complexe en kapitaalsintensieve projecten.

Elke deelnemer aan het NAD krijgt de mogelijk de driedaagse MGA-training te volgen.

Meer over [Mutual Gains Approach](#)

Afspraken voor de periode 2021-2027

Het Netwerk Waterketen Delfland werkt op de korte termijn (2027) aan:

- Een minder sterke stijging van kosten van de keten. De kosten moeten in verhouding zijn tot de maatschappelijke meerwaarde (waterwinst) die we creëren.
- Het minimaal handhaven van de huidige kwaliteit van de dienstverlening en de performance van de deelnemers in de waterketen.
- Het waar mogelijk een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en duurzaam omgaan met water (sluiten kringloop)
- Het verminderen van de kwetsbaarheid en toekomstbestendig maken van de waterketen, met oog voor circulariteit, duurzaamheid en de ruimtelijke ontwikkeling in het gebied.

Daarvoor spreken we het volgende af:

- Partijen bouwen voort op eerder behaalde samenwerkingsresultaten, zoals het gezamenlijk formuleren van een gezamenlijk format voor rioleringsplannen, het gezamenlijk aanbesteden van werkzaamheden en het delen van kennis en informatie. Projecten waar aan wordt gewerkt, zijn opgenomen in de [Samenwerkingsagenda](#).

- Partijen geven ruimte om te komen tot de maatschappelijk meest gewenste oplossingen; organisatiegrenzen staan die oplossingen niet in de weg.
- De [prestatie indicatoren](#) vanuit de Samenwerkingsovereenkomst 2013 blijven gehandhaafd (Kosten, Kwaliteit, Kwetsbaarheid). Voor deze prestatie indicatoren worden de huidige waarden en de na te streven waarden voor eind 2027 vastgesteld.
- Partijen zorgen voor draagvlak binnen de organisaties, voldoende kennis, personele capaciteit en competenties om dit aan te pakken.